

Deu anys sense Carles Riera

El 4 de novembre de 2009 moria a Barcelona el músic i pedagog musical Carles Riera. De la seva llarga trajectòria destaca la vessant com a clarinetista, però també com a pedagog i divulgador musical. Per recordar-lo hem volgut parlar amb un seguit de persones que el van conèixer i van compartir-hi moltes estones.

Sempre present, a Granollers

La figura de Carles Riera és molt recordada a Granollers, la seva ciutat. Allà va desenvolupar una tasca molt important com a director de l'Escola Municipal de Música i Conservatori Josep Maria Ruera durant vint-i-cinc anys i on és recordat cada any. Anna Maria Piera, l'actual directora, explica que Carles Riera va entrar a dirigir el centre de molt jove, per substituir el mestre Josep Maria Ruera, que l'havia fundat l'any 1928. *"Va ser aire nou, amb visió internacional i de futur, que va obrir les portes de l'Escola i el va convertir en un centre reconegut"*. L'Escola es va modernitzar i va convertir-se, sota la seva direcció, en conservatori oficial i hi convidà artistes d'arreu perquè fessin classes magistrals, tallers i xerrades. A més, va crear un departament de sensibilització per a la canalla i *"va donar molta importància als projectes socials i de ciutat, en un moment en què tot això encara no estava de moda. Va ser un visionari"*, comenta Anna Maria Piera. *"Va reconvertir una Escola Municipal de Música tradicional en un centre de formació, creació i difusió cultural i musical"*. Carles Riera també va impulsar un cicle de concerts l'any 1985, que actualment porta el seu nom. El 1992, a més, va crear l'Orquestra de Cambra de Granollers, dins l'àmbit de l'Escola. Actualment és una formació professional estable i actua regularment al Teatre Auditori de Granollers, on és grup resident.

Anna Maria Piera, que va treballar al costat de Carles Riera durant divuit anys, va recordar-lo en

l'acte d'inauguració del curs 2019-20, que va tenir lloc fa poques setmanes al Conservatori de Granollers. Ja aleshores explicava que havien estat deu anys per *“passar el dol, acostumar-nos a caminar sols, redescobrir cap a on volíem anar i continuar avançant, però sense oblidar totes les portes que ens va obrir, tota l'energia, entusiasme i optimisme que ens transmetia dins i fora de les aules”*. I avançava que tots els actes, petits i grans, d'aquest curs estaran dedicats a Carles Riera.

L'activitat més destacada serà el *“Concert en record de Carles Riera”* que tindrà lloc el 15 de novembre a la Sala Petita del Teatre Auditori de Granollers. Es tracta del primer d'un total de cinc concerts que programa el Cicle Carles Riera al llarg del curs. Els intèrprets seran els membres del Cosmos Quartet, que interpretaran el quartet *Ambients* de Josep Maria Ruera, i el *Quartet en Mi bemoll major* de Franz Schubert.

D'altra banda, l'Orquestra de Cambra de Granollers també dedicarà el seu primer concert de la temporada 2019-20 a Carles Riera. Serà el 24 de novembre a la Sala Gran del Teatre Auditori de Granollers, amb el programa titulat *“Els elements”*, que inclou obres de Rebel, Telemann, Haydn i Bartók, amb la col·laboració del ceramista Toni Cumella.

Carles Riera, al costat dels seus companys de l'Stadler Trio.

El músic

Carles Riera va col·laborar amb molts músics, tot establint-hi grans relacions professionals i d'amistat. És el cas d'Albert Gumí, clarinetista com ell, a qui va conèixer quan tot just havia acabat la carrera. A través de Carles Riera, Gumí va descobrir el món dels clarinets històrics, que el van entusiasmar. Des d'aleshores va establir-hi una relació d'amistat i també professional que va permetre que toquessin junts durant més

de vint anys, tant en orquestres com en dos conjunts que van formar. L'un, l'Stadler Trio –amb Eric Hoerich–, amb el qual tocaven clarinets i sobretot *corni di bassetto* històrics, i el Trio Salmoè –al costat d'Emili Ferrando–, dedicat a tots els tipus de clarinets. Albert Gumí recorda que Carles Riera *“va ser l'introduïdor del clarinet històric al nostre país”*. En aquest sentit va fer una important tasca de difusió engrescant-hi molta gent. *“Durant molts anys va anar per tots els conservatoris espanyols ensenyant la seva col·lecció de clarinets i fent mostres d'instruments perquè els nois i noies estudiants de música veiessin les possibilitats dels clarinets històrics”*.

Un altre cas és el del violinista Emilio Moreno. L'Emilio vivia a Suïssa quan va conèixer Carles Riera. D'això ja fa molts anys. Va ser, de fet, gràcies a ell que el músic madrileny s'acabaria instal·lant a Catalunya i treballant plegats al Conservatori de Granollers durant un temps. *“Aquest impuls del Carles Riera va ser definitiu perquè jo vingués a viure a Catalunya. Li vaig estar sempre profundament agraït”*. Posteriorment col·laborarien plegats en altres projectes, com el de l'Orquestra del Segle XVIII, conjunt de referència pel que fa al món de la música amb criteris històrics, liderada per Frans Brüggen, amb la qual enregistraria diversos treballs discogràfics antològics. Com a músic, Emilio Moreno el defineix *“molt complet, molt intel·ligent i molt format. Ple d'idees. Gens rutinari, sempre buscant camins nous”*.

Carles Riera va col·laborar amb alguns dels grups més destacats de música antiga, com The English Concert, Le Concert des Nations, Europa Galante, Nachtmusique o La Real Cámara, entre d'altres. I també amb conjunts d'instruments moderns, com l'Orquestra de Cambra Teatre Lliure, Orquesta Ciudad de Granada, Filharmonía de Galícia o el Bach Collegium de Munic.

El pedagog

Josep Maria Roger, pianista i professor de piano, va treballar vint-i-cinc anys al costat de Carles Riera a l'Escola Municipal de Música i Conservatori de Granollers. Va ser Riera, precisament, qui va introduir-lo al món de la música antiga, i el va animar a endinsar-se en la interpretació amb fortepiano. En destaca el fet que com a clarinetista Carles Riera se centrés en la música de cambra, cosa que li permetia compaginar-ho amb la faceta de pedagog i conferenciant: *“En sabia molt i es feia entendre per tothom”*. En l'àmbit directiu: *“Es fixava el nord de l'excel·lència i entenent la música com una part fonamental de la cultura que vertebra la vida i la societat d'un país”*. I Roger afegeix que *“Granollers li deu molt i la música antiga de Catalunya i de l'Estat també”*.

“Era molt bo com a pedagog i dissenyant programes i projectes. Era també un gran director acadèmic, un gran gestor. Tot això feia que fos una persona que sempre volien a tot arreu, perquè sempre aportava coses interessants”, comenta Albert Gumí. El clarinetista explica també com Carles Riera, tot i compartir moltes hores de música plegats, *“oficialment no em va fer mai cap classe, però és de les persones de qui*

més he après. Tenia una forma molt subtil d'ensenyar. Tocaves al seu costat i et deia: «Això potser que ho fem d'aquesta manera» o «Això, què et sembla?». Evidentment, era una manera d'orientar-te molt elegant, que li he d'agrair molt”.

A Carles Riera l'hem d'associar igualment a la Fundació “la Caixa”, on va col·laborar durant més de vint anys en diversos projectes. Núria Oller, directora del Departament de Música de “la Caixa”, recorda que Carles Riera va entrar a treballar en el projecte “la Caixa” a les Escoles, a començament de la dècada dels anys vuitanta. Més endavant va ser assessor del Departament de Música, on va col·laborar en diversos projectes pedagògics, cursos de divulgació musical, concerts familiars i amb el Festival de Música Antiga. De Carles Riera, Núria Oller destacava *“la seva gran generositat a l'hora de compartir els seus coneixements, els seus contactes. Era una persona molt facilitadora i, sempre amb un somriure, trobava solucions per a tot, per complicat que fos”*. L'empremta que va deixar durant tots aquells anys encara és present: *“La manera d'entendre els projectes pedagògics és una evolució de tot el que vàrem aprendre i crear amb ell”*.

Carles Riera també va ser un dels creadors de la Jove Orquestra Nacional de Catalunya (JONC), al costat de Josep Pons, Jaume Cortadellas i Benet Casablanca, i va treballar com a professor de clarinet i pedagogia al Conservatori Superior de Música del Liceu.

Carles Riera, actuant amb el Trio Salmoè. (c) Ramon Ferrandis.

La persona

El músic Pele

Bernal, artísticament Pele MacLeod, parla amb molt d'afecte Carles Riera, el seu oncle. *“Tinc el record d'una persona molt intel·ligent, amb un sentit de l'humor molt fi, que sempre tenia un to de veu agradable, mai una paraula més alta que l'altra, i un somriure constant. El*

seu parlar era balsàmic. Una persona gens arrogant, que mai faronejava dels concerts que havia fet o els llocs on havia tocat". També explica que va regalar-li un instrument: "Una guitarra acústica, que era seva i que ell ja no feia servir, i amb la qual vaig començar el meu projecte musical. Una guitarra que encara tinc i que sempre tindrè".

Albert Gumí recorda Carles Riera com "la persona més equilibrada que hagi conegut mai. Als llocs on tothom trobava problemes, ell hi veia solucions. Tenia una gran clarividència, era una persona extremadament resolutiva, i amb una capacitat, una visió de projectes, increïble".

Emilio Moreno en destaca sobretot "la intel·ligència emocional. Era capaç de connectar amb tothom, de la millor manera. Mai feia coses que poguessin molestar".

Josep Maria Roger també parla de Carles Riera com una persona "molt intel·ligent, generosa i amb molts interessos".

Deu anys d'absència

A la pregunta: què és el que més han trobat a faltar de Carles Riera, durant tot aquest temps?, Josep Maria Roger recorda les converses al final de les classes a l'Escola. "Era un gran conversador, de raonament anglòfil, operatiu, sintètic", explica. "El seu pensament volava lluny. M'ha influït i serà de gran record mentre visqui". Emilio Moreno també fa referència a les converses amb Carles Riera. "He trobat a faltar la seva companyia, el seu bon humor, el veure-ho tot positiu. Estar al seu costat era relativitzar totes les fílies i les fòbies. La seva manera de relacionar-se amb tothom era magistral". Per a Albert Gumí, Riera és una figura molt present en la seva vida: "Sé que semblarà una miqueta exagerat, però jo musicalment el trobo a faltar cada dia. En cada projecte que faig, penso: com li hauria agradat al Carles, com ho hauria plantejat ell?". El Trio Stadler continua fent de tant en tant algun concert, al costat d'Oriol Garcia (alumne de Carles Riera) i Eric Hoeprich, i "la figura del Carles sempre és allà, present". Per a Gumí, "és un dels músics que més em van marcar, una persona que recordaré tota la vida".

Imatge destacada: (c) Ramon Ferrandis.